

Schouten houdt 180 koeien in de wei

Weiden als uitgangspunt

TEKST EN BEELD: ROB VAN GINNEKEN

Dat het weiden met grote koppels geen problemen oplevert, bewijst Jan Schouten. Dag en nacht beweidt zijn 180-koppige melkveestapel de percelen rondom de boerderij. Kostprijsverlaging is het motief voor dit type bedrijfsvoering. De lage kostprijs van het voer gecombineerd met een goede diergezondheid, geeft volgens Schouten een extra voordeel op de arbeid. De productie is daarbij ondergeschikt aan het type bedrijfsvoering. "Je moet niet getrouwd zijn met je productie."

Het bedrijf van Jan en Nathalie Schouten oogt verlaten. De voerplaten zijn bijna leeg en in de grote melkveestal is geen koe te bekennen. Het aanwezige jongvee en de laatste restjes gras in de voergoot, leveren het bewijs van actieve bedrijfsvoering. Alleen wie achter de stal kijkt, ziet het grote koppel melkvee lopen. Het is begin april en 160 stuks melkvee zijn al volop aan het weiden. Schouten is een fervent beweider en stuurt de dieren al in een vroeg stadium de wei in, waarbij de draagkracht van de grond de bepalende factor is. "Zodra de grond de koeien kan dragen, gaan ze de wei in", verklaart Schouten zijn uitgangspunt.

Snel schakelen tussen percelen

Schoutens rantsoen voor het melkvee is volledig opgebouwd uit gras. In de zomermaanden grazen de koeien dag en nacht in de weiden rondom de boerderij. Gedurende de overgangsperioden in het voor- en najaar, wanneer de productie van de weilanden ontoereikend is, blijven de dieren 's nachts opgestald en krijgen ze gras aan het voerhek aangeboden. "Omdat het voorjaar dit jaar vroeg begonnen is, zal de overgangsperiode langer duren. In het najaar duurt de periode in oktober /november ongeveer één maand." Afgelopen jaar ging het melkvee voor het eerst op 18 maart de wei in. Bij de bedrijfsgebouwen ligt 83 hectare grond. Voor de eerste weideronde gebruikt Schouten ongeveer 31 hectare, verdeeld over 8 percelen. Na twee à drie weken hebben de koeien hun ronde gemaakt. Na het inkuilen van de eerste snede grazen de koeien eerst het etgroen af. De keuze

Grote koppels weiden is volgens Schouten niet zo'n probleem.

voor de percelen bepaalt Schouten aan de hand van het weerbericht. "De manier waarop ik weidegang toepas, kun je lastig in een schema toepassen. Je moet snel kunnen schakelen tussen percelen." De verkaveling van Schoutens bedrijf leent zich daarvoor. "Mijn grootste perceel is ongeveer 7 hectare, terwijl het kleinste ongeveer 2,5 hectare is. Daarnaast zijn bijna alle percelen via een verhard kavelpad bereikbaar." In de regel hanteert Schouten een O3-systeem. Dit betekent dat de koeien elke 3 dagen omgeweid worden naar een ander perceel. Bij wijzigende weersvoorspelling zoals bijvoorbeeld regen, kan Schouten makkelijk schakelen naar bijvoorbeeld een O2-systeem, zodat het gras in het volgende perceel niet te ver is doorgeschoten.

Maximaal melken uit weidegras

Als de kudde in een nieuw perceel wordt ingeschaard, staat er in het perceel dat ze verlaten geen spriet gras meer. Schouten beseft dat vooral de laatste dag het smakelijkste gras weg is, wat de opname niet ten goede komt. "De koe is een gewoontedier. Je moet ze opvoeden om het laatste gras op te eten, maar als ze het eenmaal doorhebben, dan nemen ze dat laatste gras ook op." De productie is daarbij ondergeschikt aan het systeem. "Als je intensief weidegang hanteert,

dan moet je niet getrouwd zijn met je productie."

Dat de koeien ook het laatste gras uit het perceel op moeten nemen, past bij de filosofie van Schouten. De melkveehouder streeft ernaar om zoveel mogelijk melk uit weidegras te halen. Hij heeft daarbij zelf ook een kengetal ontwikkeld: het aantal geproduceerde kilogrammen melk per hectare. "Uit de combinatie van het aantal dagen op een perceel, de geleverde liters en de gevoerde kilogrammen krachtvoer bereken ik de kilogrammen melk die van een perceel komen." Na het voltooiën van een beweidingsronde heeft Schouten een beeld van de productie van zijn percelen. Het geeft de directe link weer tussen de tijd van het jaar en de melkproductie die voortkomt uit grasgroei. Volgens Schouten kan de productie per beweidingsronde oplopen tot ongeveer 2.000 kilogram melk per hectare in mei, zonder restgras.

Eigen recept krachtvoer

Tijdens de overgangsperioden in het voorjaar en in het najaar houdt Schouten de registratie niet bij. "Het bijvoeren in de stal geeft dan een vertekend beeld, alleen wanneer de koeien volledig op weidegras produceren, biedt het een handvat." Het krachtvoer dat Schouten verstrekt laat

hij speciaal op maat maken. "Het krachtvoer dat grotere firma's aanbieden is meer gericht op bijvoeren in de stal. Dit krachtvoer heeft een laag ruw eiwit en een laag OEB. Het eiwitgehalte blijft er beter onder, de koeien hebben een betere conditie en het ureum loopt niet te ver op."

Alleen de nieuwmelkte koeien krijgen krachtvoer. Door de combinatie met weidegras lukt het Schouten om de voerkosten gedurende het weideseizoen onder de 2,5 cent per kilogram melk te houden.

"Ook op het gebied van voederwinning bespaar. Omdat het aandeel weidegras in het rantsoen boven de 85 procent zit, maai ik maar de helft van mijn hectares." De kosten voor voederwinning en bemesting schat Schouten op 5 cent/kilogram DS, hoewel hij erkent dat de kosten voor weidegang moeilijk te bepalen zijn.

Weiden biedt arbeidsvoordeel

Dat beweiden arbeidsintensief zou zijn, ervaart Schouten niet. "Ik moet elke dag een uurtje uittrekken om de koeien uit wei te halen. 's Ochtends een half uur en 's avonds een half uur. Zodra de koeien uit de melkstal komen, vertrekken ze direct naar buiten. Ik hoef dus geen boxen schoon te maken, zaagsel in te strooien of te voeren. Die arbeid

bespaar ik weer."

Schouten durft zelfs een stap verder te gaan; weidegang heeft een arbeidsvoordeel. "De combinatie van goedkoop voeren en diergezondheidsvoordeel, geeft een voordeel op het gebied van arbeid. Als het voerfordeel of het diergezondheidsvoordeel wegvalt, dan is dat voordeel op het gebied van arbeid ook wel beduidend minder", beredeneert de ondernemer.

Het ophalen van de koeien gebruikt Schouten voor de controle van de dieren. Met een gerealiseerde tussenkalftijd van 385 dagen blijkt dat Schouten geen problemen kent met het drachtig krijgen van zijn melkkoeien. "Sowieso heb ik minder gezondheidsproblemen in de weideperiode. In de periode dat de dieren vaker op stal staan moet je wat vaker bekappen of zijn er andere gezondheidsproblemen. Tijdens het weiden zijn die problemen een stuk minder."

In dat kader overweegt hij om in de komende winterperiode zijn melkvee ook te gaan weiden. "Ik wil weten welk voordeel er te behalen valt op het gebied van diergezondheid en welk voerfordeel er in zit. En of dat voordeel opweegt tegen de extra arbeid."

Als aandachtspunt bij het weiden van grotere koppels noemt Schouten de grootte van de doorgangen naar de weides toe. Op de plek waar de koeien het perceel betreden, vindt bij grote koppels snel vertrapping plaats. Hoewel de entrees bij Schouten ruim voldoende maat hebben, vindt er onder natte omstandigheden te veel vertrapping plaats. De koeien slepen het slijk door het gras, wat de smakelijkheid beïnvloedt. Een oplossing hiervoor heeft Schouten nog niet gevonden.

Het grootste gedeelte van het jaar is de stal onbevolkt.

Vanaf de stal lopen 2 kavelpaden. Op 600 meter afstand ligt het verste perceel dat Schouten gebruikt voor het melkvee.

Bedrijfsprofiel

In Kantens (Groningen) runt Jan Schouten (38) samen met zijn vrouw Nathalie (27) een melkveebedrijf met 160 stuks melkvee en 100 stuks jongvee, hoofdzakelijk HF. Nathalie heeft een fulltime baan als applicatiespecialist in zuivel bij Avebe.

De gemiddelde productie bedraagt ongeveer 6.700 kilogram melk met 4,43 % vet en 3,58 % eiwit. Het totale quotum omvat 1,1 miljoen kilogram melk.

Bij het bedrijf behoort 83 hectare grond. De huiskavel beslaat 57 hectare. Aan de andere kant van de weg ligt nog eens 26 hectare. Alle percelen zijn bereikbaar voor de koeien.

Het rantsoen bevat jaarrond gras. In de zomer volledig weidegang, met in het voor- en najaar aanvullend graskuil aan het voerhek. Structuur wordt aangeboden in de vorm van een wikkelbaal. Opname is ongeveer 1 kg DS per koe per dag. Alleen de nieuwmelkte dieren krijgen maximaal 5 kilogram krachtvoer.

Vanaf 4 maanden oud gaan alle dieren naar buiten. Het oudere jongvee wordt uitgeschaard, terwijl de droge koeien gesplitst worden in twee groepen. De far-off groep loopt op de percelen het verst van huis, terwijl de close-up groep uit praktisch oogpunt rondom huis op schaars bemeste percelen loopt.

